

2026 T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
EĞİTİM KURUMLARINA YÖNETİCİ SEÇME SINAVI

EKYS MÜDÜR VE MÜDÜR YARDIMCILIĞI

ÇIKMIŞ
SORULARA
GÖRE

GENİŞ KONFOR

ÖZETİN ÖZETİ

Özet bilgiler - Hap bilgiler - Çıkış soru bilgileri

MEB EKYS MÜDÜR, MÜDÜR YARDIMCISI

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

©

Bütün hakları Editör Yayınevine aittir.

Yayıncının ve editörün izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz. Kitabın bilimsel sorumluluğu editöre aittir.

Editör bölümlere katkıda bulunmuştur.

ISBN

978-605-280-552-7

SERTİFİKA NO

40447

SAYFA TASARIMI

Editör Dizgi Ekibi

KAPAK TASARIMI

Editör Grafik Ekibi

BASKI

Data Dijital Matbaacılık
ANKARA

İLETİŞİM

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No: 2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33-0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

www.editoryayinevi.com

İÇİNDEKİLER

TÜRK TARİHİ	3
TÜRKİYE COĞRAFYASI	45
GÜNCEL VE GENEL KÜLTÜR	89
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ	132
DEĞERLER EĞİTİMİ	164
EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ETİK	172
EĞİTİM BİLİMLERİ	179
1982 ANAYASASI	259
222 SAYILI İLKÖĞRETİM VE EĞİTİM KANUNU	274
657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU	283
1739 SAYILI MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNU	315
3071 DİLEKÇE HAKKININ KULLANILMASINA DAİR KANUN	325
4483 SAYILI MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI HAKKINDA KANUN	327
4688 SAYILI KAMU GÖREVLİLERİ SENDİKALARI VE TOPLU SÖZLEŞME KANUNU	329
5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU	338
5442 SAYILI İL İDARESİ KANUNU	356
1 SAYILI CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ MEB BAŞLIKLİ ONUNCU BÖLÜM	368

GENEL KÜLTÜR

TÜRKLERİN TARİH SAHNESİNE ÇIKIŞI

- Türk adı;
 - Çin kaynaklarında; miğfer,
 - Uygur metinlerinde; güç, kuvvet,
 - Kaşgarlı Mahmut'a göre; olgunluk çağı,
 - Ziya Gökalp'e göre töre sahibi,
 - A. Wamberg'e göre türük (türemek),
 - G. Doerfer'e göre devlete bağlı halk

gibi çeşitli anlamlarda kullanılmıştır.

- Ayrıca;
 - Türk adından ilk olarak Çin yıllıklarında bahsedilmiştir.
 - Türk kelimesini siyasi olarak ilk kez Kök Türkler kullanmıştır.
 - Türkiye kelimesi coğrafi bir terim olarak ilk kez Bizans kaynaklarında VI. yüzyılda Orta Asya için kullanılmıştır.
 - Türkiye kavramı XI. yüzyıldan itibaren Anadolu için kullanılmıştır.

Türklerin Ana Yurdu

- Türklerin ana yurdu "Orta Asya"dır.
- Orta Asya; doğuda Kingan Dağları, kuzeyde Sibiry, batıda Hazar Denizi, güneyde Hindikuş ve Karanlık dağları ile çevrilidir.

ORTA ASYA TÜRK GÖÇLERİ

Göçlerin Sebepleri

- İklim koşullarının değişmesi (Kuraklık, salgın hastalıklar, otlak ve tarım alanlarının daralması)
- Bağımsız yaşama arzusu
- Hayvan hastalıkları
- Boylar arası mücadeleler
- Çin ve Moğol baskısı
- Yeni yurt edinme düşüncesi
- Nüfusun artması

Göçlerin Sonuçları

- Yeni devletler kuruldu.
- Kültürel etkileşim gerçekleşti.
- Bazı Türk devletleri millî benliklerini kaybetti.
- Kavimler Göçü yaşandı. (İlk Çağ bitti, Orta Çağ başladı.)
- Orta Asya'da nüfus azaldı.

NOT

- Türkler geniş bir coğrafi alana yayılmış, yazıyı geç kullanmış ve göçebe hayat yaşamışlardır. Bu durum Türk tarihinin bir bütün olarak incelenmesini zorlaştırmış ve Türklerin ana yurtlarının belirlenmesini güçleştirmiştir.
- At unsuru göçü kolaylaştırmıştır. Ayrıca at, Türklerin kabiliyet gücünü arttırmış ve savaşlarda başarılı olmalarında etkili olmuştur.

ORTA ASYA KÜLTÜR MERKEZLERİ

Anav Kültürü: Aşkabat'ın güneydoğusunda yer alır. Orta Asya'nın en eski kültür bölgesidir. At ilk kez bu kültürde görülmüştür.

Afanesyevo Kültürü: Türklerin en eski kültür merkezidir. Altay-Sayan Dağları'nın güneybatı bölgesindeki Minusinsk Ovası'nda yer alır.

Kelteminar Kültürü: Bu kültür, Anav kültürünün etkisini taşır. Yerleşik hayatı benimsemişlerdir.

Andronova Kültürü: Yenisey yakınlarında bulunur. Bu kültürü yaratanların Türklerin ilk ataları olduğu kabul edilir. Tunç ve altından yapılan en eski eşyalar bu kültüre aittir.

Karasuk Kültürü: Adını Karasuk Nehri'nden alır. Demir madeni dünyanın pek çok bölgesine göre daha erken işlenmeye başlanmıştır. Atlı göçebe kültürünü Orta Asya'ya yaymıştır.

Tagar Kültürü: Bölgedeki en gelişmiş kültürdür. Metal silahlar yapmışlardır. Bu kültürün mensuplarına Altaylılar denir.

İLK TÜRK DEVLETLERİ

İskitler (Sakalar) (MÖ VIII - MÖ II)

- Orta Asya kökenli, atlı göçebe Türk toplulukları tarafından kurulmuştur.
- Ölülerini eşyalarıyla birlikte gömmeleri ahiret inancının varlığını gösterir.
- Tomris adında kadın hükümdarları vardır.
- Savaşçı bir topluluktur. Ordularında Amazon adı verilen kadın askerler yer almıştır.
- Şu Destanı ve Alp Er Tunga Destanı en önemli sözlü edebiyat eserleridir. Firdevsi'nin "Şehname"sinde İskit-Pers savaşlarından bahsedilir. Bu eserde Alp Er Tunga'dan Efrasiyab olarak bahsedilmiştir.

YERLEŞME VE DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SELÇUKLU TÜRKİYESİ (1072-1308)

BÖLÜM 3

ANADOLU'YA İLK TÜRK AKINLARI

- Anadolu'ya ilk Türk akınları Avrupa Hun hükümdarı Uldız Dönemi'nde gerçekleşmiştir.
- Çağrı Bey henüz Büyük Selçuklu Devleti kurulmadan önce, Gazneli ve Karahanlı baskıları ile bunalan halkına yurt bulabilmek için Anadolu'ya bir keşif seferi düzenlemiş, Bizans kuvvetlerini yenerek ganimetler ile geri dönmüştür (1015-1021).
- Dandanakan Savaşı'ndan sonra Tuğrul Bey, Horosan'a gelen Oğuz topluluklarını Çağrı Bey'in keşif raporları doğrultusunda sistemli bir şekilde Anadolu'ya yönlendirmiştir.
- Türk akınlarını durdurmak ve Türkleri Anadolu'dan atmak isteyen Bizans, 1071 Malazgirt Savaşı'nı kaybetmiştir.
- Malazgirt Savaşı Türkiye tarihi için bir dönüm noktası oldu.
- Alp Arslan'ın emriyle ilk Türk komutanlar Anadolu'nun fethi ile görevlendirilmiş, fethedilen bölgelerde Selçuklulara bağlı beylikler kurulmuştur.

BİRİNCİ BEYLİKLER DÖNEMİ

- Malazgirt Savaşı'ndan sonra Alp Arslan'ın komutanlarına iktâ olarak verilen Anadolu'daki topraklarda, Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah'ın ölümünden sonra bağımsız beylikler kurulmuştur.

Saltuklular (1072 - 1202)

- **Ebulkasım Saltuk Bey** tarafından Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliğidir.
- Erzurum ve çevresinde hüküm sürmüştür.
- Gürcü ve Ermenilerle savaşımlardır.
- Erzurum'daki Ulu Cami, Kale Cami, Üç Kümbetler, Mama Hatun Kümbeti ve Tepsi Minare Cami en önemli eserleridir.
- Türkiye Selçukluları tarafından yıkılmıştır.

Danişmentler (1080 - 1178)

- **Danişment Ahmet Gazi** tarafından kurulmuştur.
- Sivas, Tokat, Kayseri ve Malatya'da hüküm süren beylik Saltuklularla birlikte Haçlılarla mücadele etmiştir.
- Anadolu'daki ilk uç teşkilatı Bizans sınırında bu beylik tarafından kurulmuştur.
- Anadolu'da yapılan ilk medrese özelliği taşıyan Tokat - Niksar Yağbasan Medresesi'ni inşa etmişlerdir.
- Kendi adına para bastıran hükümdarı Ahmet Gazi'dir. Bu para üzerinde Grekçe yazılar yer almıştır.
- Danişmentname önemli destanlarıdır.
- Türkiye Selçukluları tarafından yıkılmıştır.

Mengücekler (1080 - 1228)

- **Mengücek Gazi** tarafından kurulmuştur. Gürcülerle savaşımlar ve Trabzon Rumlarının güneye inmesini önlemişlerdir.
- Kemah, Divriği ve Şebinkarahisar'da hüküm sürmüştür.
- Divriği Ulu Cami ve Külliyesi (ilk külliye) en önemli eserleridir.
- Tıp, felsefe ve fizik alanında eserler veren Muvaffakuddin Abdüllatif bu dönemde yaşamıştır.
- Türkiye Selçukluları tarafından yıkılmışlardır.

Artuklular (1102- 1231)

- Alp Arslan'ın komutanlarından **Artuk Gazi** tarafından kurulmuştur.
- **Üç kol halinde yönetimlerini sürdürmüşlerdir. Bunlar:** Hasankeyf (Batman), Harput (Elâzığ) ve Mardin Artukluları.
- Malabadi Köprüsü, Hatuniye Medresesi, Kasimiye Medresesi, Koçhisar'da Ulu Cami, Muzafferiyeye, Semanin, Şehidiye, Devegeçidi ve Artuklu Sarayı önemli mimari eserleridir.
- Bu dönemde El - Cezerî sibernetiğin (denge, kontrol, haberleşme, ayarlama ilmi) kurucusu olarak yetişmiştir.
- Hasankeyf koluna Eyyübiler, Harput koluna Türkiye Selçuklu ve Mardin koluna Karakoyunlular son vermiştir.

Çaka Beyliği (1081 - 1093)

- **Çaka Bey** tarafından kurulmuştur.
- İzmir'de hüküm sürmüştür.
- Denizcilikle uğraşan ilk Türk beyliğidir.
- Çaka Bey ilk Türk denizcisidir.
- Türkiye Selçukluları tarafından son verilmiştir.

Anadolu'da kurulan diğer beylikler ise şunlardır: Sökmenler (Van), İnaloğulları (Diyarbakır), Çubukoğulları (Elazığ), Dilmaçoğulları (Bitlis) ve Tanrıvermişoğulları (Efes).

Anadolu'da Kurulan Beyliklerin Özellikleri:

- Anadolu'nun fethedilmesinde büyük rol oynadılar.
- Anadolu'nun; Türkleşmesini ve İslamlaşmasını sağladılar.
- Anadolu'daki Türk varlığını Bizans, Gürcü, Ermeni ve Haçlı saldırılarına karşı korudular.
- Anadolu'daki küçük yerleşim merkezlerini büyük şehirler hâline getirdiler.
- Anadolu'da kültür ve sanat eserleri meydana getirdiler.

BEYLİKTE DEVLETE (KURULUŞ DÖNEMİ) (1302-1453)

KAYI BOYU'NUN ANADOLU'YA GELİŞİ

- Osmanlı Devleti'ni kuranlar, Oğuzların Bozok koluna bağlı Kayı boyundandır.
- Malazgirt Zaferi'nden sonra Ahlat yöresine yerleşmiş olup, daha sonra Türkiye Selçuklu Devleti tarafından Ankara yakınlarındaki Karacadağ'a, sonra da Söğüt ve Domaniç'e uç beyliği olarak yerleştirilmişlerdir.

13. YÜZYIL BAŞLARINDA BALKANLARDA VE ANADOLU'DA GENEL DURUM

- Balkanlar:** Balkanlarda Bulgar ve Macar krallıkları, Eflak ve Boğdan prenslikleri, Sırp ve Rum despotlukları bulunuyordu. Bunlar siyasi birlikten yoksun birbirleriyle ve Bizans ile mücadele etmekteydi.
- Anadolu:** Anadolu'nun genelinde bulunan Türk beylikleri birbirleriyle hakimiyet mücadelesine girmişlerdi.
- Bizans'ın Anadolu toprakları, tekfur denilen valiler tarafından yönetilmekteydi.
- Doğu Karadeniz'de Trabzon Rum Devleti bulunmaktaydı.
- Akdeniz ve Ege kıyılarında ise Venedik ve Ceneviz kolonileri vardı.

OSMANLI DEVLETİ'NİN BÜYÜMESİNİ KOLAYLAŞTIRAN ETKENLER

- Yıkılmakta olan Bizans ve Türkiye Selçuklu devletlerinin arasında kurulması
- Osmanlıların, Moğol İlhanlı Devleti, Türkiye Selçuklu Devleti, Ahiler ve Anadolu beylikleri ile iyi geçinmesi
- Anadolu beylikleri arasındaki mücadeleye karışmaması
- Cihat ve gaza düşüncesiyle Bizansla mücadeleye öncelik vermesi
- Osmanlı'nın kurulduğu coğrafyanın gelişmeye elverişli olması
- Bizans tekfuruları arasındaki mücadelelerden yararlanması
- Anadolu ve Balkanlarda siyasi birliğin olmaması
- Kuruluş Dönemi padişahlarının ileri görüşlü olması
- Avrupa'da Yüzyıl Savaşları'nın yaşanması
- Merkeziyetçi yönetimin benimsenerek uygulanması
- Fetihlerin doğudan gelen fetihlerle desteklenmesi
- Fethettiği yerlerde hoşgörü (istimalet politikası) bir yönetim uygulayarak iskân faaliyetlerinde bulunması

DÖNEMİN PADİŞAHLARI

Osman Bey (1299 - 1326)

- Ertuğrul Gazi'nin ölümü üzerine yerine oğlu Osman Bey geçmiştir. Fahrüddin lakabını kullanmıştır.
- Osman Bey Anadolu'ya gaza yapmak için gelen Gazianı Rum adı verilen Ahilik Teşkilatını oluşturan Türkmen topluluklarının desteğini almıştır.
- İnegöl, Bilecik, Mudanya, Yenişehir, Yarhisar ve Yurddhisar alındı.
- Bilecik'i devletin merkezi yaptı (Demir madeninin varlığı nedeniyle).
- Mangır** (bakır para) adı verilen ilk Osmanlı parasını bastırdı.
- Bizans'la ilk savaş olan **Koyunhisar Savaşı** yapıldı.
- Aşiretten beylik konumuna geçilmiştir.
- Osmanlı Devleti'nin ilk kadısı **Dursun Fakih**'tir.

Orhan Bey (1326 - 1362)

- Bursa'yı alıp merkez olarak kullanmıştır.
- Bizanslılarla **Maltepe Savaşı** yapılmış (1329). İznik ve İzmit alınmıştır.
- İznik'te ilk medrese açıldı.
- Bursa'da ilk bedesten inşa edildi.
- Çimpe Kalesi alındı.
- Böylece Osmanlılar ilk kez Rumeliye geçmiştir.
- İlk divan teşkilatı, yaya ve müsellemler (düzenli ordu birlikleri), adli teşkilat, vezirlik makamı, vakıf sistemi kuruldu.
- Karesioğulları'na son verilerek Osmanlı donanmasının temelleri atıldı. Karesioğulları Beyliği Osmanlı Devleti'ne katılan ilk beyliktir.
- Karamürsel'de ilk Osmanlı Tersanesi açıldı.
- İlk kez gümüş para bastırıldı.
- Bu dönemde beylikten devlete geçilmiştir.

I. Murat (1362 - 1389)

- "Devlet hükümdar ve oğullarının malıdır." anlayışı getirilmiştir.
- Germiyanogullarından çeyiz yoluyla toprak alınırken, Hamitoğullarından toprak satın alınmıştır.
- Haçlılarla **Sırpsındığı** (İlk Haçlı - Osmanlı savaşı) ve **I. Kosova Savaşı** (İlk kez top kullanıldı) yapıldı.
- Bizans'la **Sazlıdere** (Edirne alınıp başkent yapıldı.), Sırplarla **Çirmen Savaşı** yapıldı.
- Savaş esirlerinden asker oluşturma uygulaması olan Pençik sistemi ilk kez uygulanmıştır.
- Yeniçeri Ocağı kurulmuştur.

- I. jeolojik zamanda (yaşlı (masif), sert arazileri); Yıldız Dağları, Zonguldak, Kırşehir, Mardin (Derik) - Mazıdağı, Bitlis ve Saruhan - Menteşe çevresi oluşturmuştur.
- III. jeolojik zamanda; Toroslar, Kuzey Anadolu Dağları, fay hatları, linyit, petrol, boraksit, tuz yatakları oluşmuştur.
- IV. jeolojik zamanda; Ege Denizi, İstanbul ve Çanakkale Boğazları oluşmuştur.

- Ortalama yükseltisi fazla olan bir ülkedir. (1132 m) Bu durumun nedeni; Alp-Himalaya orojenezi sonucu oluşan genç bir arazi olması ve epirojenik hareketlerle toptan yükselmiş olmasıdır.
- Ülkemizde yükselti batıdan doğuya doğru artmaktadır. En yüksek ve dağlık olan bölge Doğu Anadolu'dur.
- Yer şekillerinin en sade olduğu bölge ise Marmara'dır.
- Dağ sıraları genellikle doğu-batı doğrultuludur. Bu durum ülkemizdeki kuzey-güney yönlü ulaşımın zorlaşmasına neden olmuştur. Ülkemizin kuzey ve güneyinde dağlar kıyıya paralel, batısında ise kıyıya dik uzanır.

Türkiye'nin ana iskeletini doğu-batı doğrultusunda uzanan dağlar oluşturur.

Yan basınçların etkisi sonucu tabakalar sıkışır ve kıvrılır. Kıvrılma sonucunda yükselen kısımlara antiklinal alçakta kalan kısımlara ise senklinal adı verilir.

- Küre
- Köroğlu
- Ilgaz
- Bolu

- Batı Toroslar
- Akdağ
- Bey
- Barla
- Geyik
- Sultan Dağları
- Orta Toroslar
- Bolkar
- Aladağ
- Tahtalı
- Binboğa

Orojenez sonucu sert tabakalar kıvrılmaz kırılır. Böylece yükselen kısımlar (horst) sıradağları oluştururken, çöken kısımlar çöküntü ovalarını (graben) oluşturur.

- Kaz
- Madra
- Yunt
- Boz
- Aydın
- Mentеше

TÜRKİYE'DE NÜFUS

NÜFUS

Sınırları belirlenmiş bir alanda, belirli bir tarihte bulunan toplam insan sayısına nüfus denir. TÜİK 2022 verilerine göre Türkiye nüfusu 84 milyon 680 bin 273 kişidir.

NÜFUS POLİTİKASI

Nüfusun artış hızını ve niteliğini değiştirmeye yönelik her türlü uygulamaya nüfus politikası denir. Dünyada genel olarak uygulanan üç çeşit nüfus politikası vardır.

- Nüfus artış hızını azaltmaya yönelik olarak uygulanan nüfus politikası (Çin ve Hindistan gibi.)
- Nüfus artış hızını yükseltmek için uygulanan nüfus politikası (Avrupa ülkeleri gibi.)
- Nüfusun nitelik ve niceliğini arttırmaya yönelik uygulanan nüfus politikası (Türkiye gibi.)

NÜFUS SAYIMI

Belirli bir zamanda bir ülke sınırları içinde kişilere yönelik yapılan demografik, ekonomik, sosyal verilerin toplanması ve bu verilerin değerlendirme işlemine nüfus sayımı denir. Osmanlı Devleti'nde ilk kapsamlı nüfus sayımı II. Mahmut Dönemi'nde asker ve vergi yükümlülerini belirlemeye yönelik yapılmıştır.

NÜFUS ARTIŞI

Olumsuz Sonuçları	
• İşsizlik artar. • Kalkınma hızı düşer. • Kişi başına düşen milli gelir azalır. • Tasarruflar azalır. • Tüketim artar. • İç ve dış göçler artar.	• İnsanların temel ihtiyaçlarını karşılaması zorlaşır. • İhracat azalır. • Nüfusa bağlı yatırımlar artar. • Çevre kirliliği artar. • Belediye hizmetleri zorlaşır.

Olumlu Sonuçları	
• Üretim artar. • Vergi gelirleri artar. • Mal ve hizmete talep artar.	• Yeni endüstri dalları doğar. • İş ücretleri ucuzlar. • İhracatta rekabet kolaylaşır.

TÜRKİYE NÜFUSUNUN YAPISAL ÖZELLİKLERİ

Nüfusun niteliğini oluşturan etkenler şunlardır:

- Yaş grupları
- Okuryazarlık oranı
- Cinsiyet

- Çalışan nüfusun genel nüfusa oranı
- Çalışan nüfusun genel nüfusa oranı
- Nüfusun kırsal - kentsel dağılımı

Yaş Grupları

- 0 - 14 yaş grubundaki nüfusun oranı %22,4'dir.
- Nüfusun büyük bir bölümü 15-64 yaş grubu içinde yer almaktadır. Buna göre nüfusun yaklaşık %67,9'u ekonomik bakımdan aktif nüfusu oluşturmaktadır.
- Türkiye'de yaşlı nüfusun (65+ yaş) toplam nüfus içindeki payı %9,7'dir.

Okuryazarlık Oranı

- Ülkemizin okuma yazma oranı %97,42'dir.
- Ülkemizde erkeklerin okuma yazma oranı %99,68, kadınların okuma yazma oranı %97,95'tir.
- Okuma yazma oranı kentlerde fazla, kırsal alanda azdır.
- Marmara ve Ege bölgelerinde okuma yazma oranı yüksek, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde okuma yazma oranı düşüktür.

Cinsiyet Durumu

- Göç, savaş, salgın hastalıklar gibi bazı etmenler kadın-erkek nüfusu arasındaki dengeyi bozar.
- Ülkemizde 1940 yılına kadar kadın nüfusunun daha fazla olmasının nedeni Dünya Savaşı'nda ve Kurtuluş Savaşı'nda erkek nüfusun cephede ölmesinden kaynaklıdır.
- 2022 verilerine göre Türkiye nüfusunun %50,1'ini erkekler, %49,9'unu kadınlar oluşturmaktadır.

Çalışan Nüfusun Genel Nüfusa Oranı

- Çalışma çağındaki nüfus dilimi içinde bulunan ve belirli bir işi olan nüfusa çalışan nüfus veya aktif nüfus denir.
- Çalışma çağındaki nüfus dilimi içerisine girdiği hâlde işi olmayan nüfusa da iş gücüne dahil olmayan nüfus veya işsiz nüfus adı verilmektedir.
- 2022 verilerine göre Türkiye nüfusunun %51,6'sını çalışmayan nüfus, %48,4'ünü çalışan nüfus oluşturmaktadır.

Çalışan Nüfusun İş Kollarına Göre Dağılışı

- Ülkemizde çalışma çağındaki nüfus, genel nüfusun %67,9'unu oluşturmaktadır. Türkiye'de çalışan nüfusun yaş ortalaması düşüktür.
- Çalışan nüfusun iş kollarına dağılımı ülkelerin gelişmişlik düzeyleri hakkında bilgi verir. İstihdam edilenlerin %17,2'si tarım, % 21,3'ü sanayi, %6,2'si inşaat, %55,3'ü ise hizmet sektöründedir.

TÜRKİYE'DE MADENCİLİK

- Yer kabuğunda çeşitli iç ve dış doğal etkenlerle oluşan, ekonomik yönden değer taşıyan, mineral bileşimlerine maden denir.
- Tektonik, volkanik ve metamorfik olaylar kayaçların yapılarındaki mineralleri etkileyerek maden yataklarını oluşturur.
- Maden ocaklarından, toprak ve başka madenlerle karışık olarak çıkartılan maden cevherlerine tüvönan cevher denir.
- Maden cevheri içindeki saf metal oranına tenör denir. Maden cevherinin yer altındaki miktarına ise rezerv denir.

DEMİR

- Demir-çelik endüstrisinin ana maddesi olan demir; gemi yapımı, otomotiv ve inşaat sektöründe kullanılır.
- Metal sanayisinin ham maddesidir.

Çıkarıldığı Yerler: Balıkesir (Eymir), İzmir (Torbalı), Sakarya (Çamdağ), Ankara (Kesikköprü), Niğde, Sivas (Divriği), Adana (Feke-Mansurlu), Malatya (Hasançelebi, Hekimhan), Bingöl (Avnik)

İşlendiği Yerler: Ereğli, Karabük, İskenderun, Kırıkkale, İzmir, Sivas

KROM

- Çeliğe sertlik verip kırılma ve darbelere karşı direnç kazandırmada kullanılır. Ayrıca çeliği aşınma ve oksitlenmeye karşı korur.
- Türkiye krom çıkarımında dünyada ilk sıralarda yer aldığından yıllık üretimimizin yaklaşık yarısı ihraç edilir.

Çıkarıldığı Yerler: Guleman (Alacakaya) Böl. (Elazığ), Sivas - Erzincan - Kopdağları, Fethiye - Köyceğiz - Denizli, Mersin - Adana - Kayseri, Bursa - Kütahya - Eskişehir, İskenderun - Gaziantep

İşlendiği Yerler: Antalya, Elazığ

BAKIR

- Yumuşak ve metalik bir madendir.
- İyi bir iletken olan bu maden kablo yapımında, uçak, motor, elektrik-elektronik sanayisi, kimya sanayisi, kuyumculuk gibi alanlarda kullanılır.

Çıkarıldığı Yerler: Kastamonu (Küre), Rize (Çayeli), Artvin (Murgul), Elazığ (Maden), Diyarbakır (Ergani), Siirt (Madenköy)

İşlendiği Yerler: Artvin (Murgul), Samsun, Kastamonu (Küre), Rize (Çayeli)

BOR

- Bor madeninin Dünyadaki toplam rezervinin yaklaşık %72'si Türkiye'de bulunmaktadır.

- Roket ve jet yakıtları, cam, porselen, temizlik ürünleri, fotoğrafçılık, çimento, ilaç ve boya sanayisi başlıca kullanım alanlarıdır.

Çıkarıldığı Yerler: Seyitgazi - Kırka (Eskişehir), Bigadiç - Susurluk (Balıkesir), Kestelek (Bursa), Emet (Kütahya)

İşlendiği Yerler: Eskişehir, Bandırma (Balıkesir), Emet (Kütahya)

BOKSİT

- Boksit madeninin işlenmesiyle alüminyum metali elde edilir.
- Uçak ve jetlerin gövdelerinin yapımı inşaat, otomobil, ambalaj sanayisinde kullanılır.

Çıkarıldığı Yerler: Konya (Seydişehir), Zonguldak (Kokaksu), Hatay (Payas), Muğla (Milas), Antalya (Akseki), Adana (Saimbeyli)

İşlendiği Yerler: Seydişehir (Konya)

KÜKÜRT

- Doğada bol bulunan bir madendir. Taş kürenin %0,06'sını oluşturur.
- Boya yapımında, kimya sanayisinde, lastik ve barut üretiminde kullanılır.
- 1995 yılından sonra üretimi durmuştur.

Çıkarıldığı Yerler: Keçiözü (Isparta)

İşlendiği Yerler: Keçiözü (Isparta)

TUZ

- Ülkemizdeki tuz üretimi denizlerden, göllerden, kaynak suları tuzlarından ve kaya tuzu yataklarından elde edilir.
- En önemli göl tuzu yatağımız Tuz Gölü, en büyük deniz tuzlamız ise İzmir Körfezi'nde bulunan Çamaltı Tuzlası'dır.
- **Çıkarıldığı Yerler:** Çankırı, Yozgat, Nevşehir, Kars, Iğdır, Tuz Gölü, İzmir Çamaltı Tuzlası
- **İşlendiği Yerler:** Çıkarıldığı tüm illerde işlenir.

FOSFAT

- Petrokimya, gübre, çimento, cam ve seramik sanayisi gibi alanlarda kullanılır.
- İthal edilir.
- **Çıkarıldığı Yerler:** Mazıdağı (Mardin), Adıyaman, Hatay, Bingöl, Bitlis, Kilis, Bozova (Şanlıurfa)
- **İşlendiği Yerler:** Mazıdağı (Mardin)

MERMER

- Kireç taşının başkalaşım geçirmesi sonucu oluşur.
- Mermer, maden ihracatında ilk sırada yer alır.

2024 YILI GELİŞMELERİ

- Türk Devletleri Teşkilatı'nın (TDT) kurduğu Türk Dünyası Ortak Alfabe Komisyonu 34 harften oluşan Ortak Türk Alfabesini kabul etti.
- NATO'ya 2023 yılında Finlandiya, 2024 yılında İsveç üye olmuştur.
- UNESCO 2024 yılını Dîvanu Lugâti't Türk, Ali Kuşçu, Fuat Sezgin ve Mahtumkulu Firaki Yılı ilan etmiştir.
- 2024 Avrupa Gençlik başkenti Belçika'nın Gent şehri olarak seçilmiştir.
- 2024 yılı Avrupa Kültür Başkentleri; Estonya / Tartu, Avusturya / Bad Ischi, Norveç / Bodo şehirleri seçilmiştir.
- UNESCO Dünya miras listesinde yer alan Karabük'ün Saf-ranbolu ilçesi ile Kastamonu'nun Daday ilçesine "Sakin Şehir" ünvanı verildi.
- Birleşmiş Milletler 2024 yılını Uluslararası Deve Yılı olarak ilan etmiştir.
- 2024 yılı Dünya Spor Başkenti seçilen yer Bulgaristan'ın Sofya şehri olmuştur.
- 2024 Dünya Kitap Başkenti UNESCO tarafından Fransa'nın Strazburg kenti seçilmiştir.
- TÜRKSOY, Daimi Konseyinde yapılan toplantısında aldığı karar neticesinde 2024 Türk Dünyası Kültür Başkenti Türkme-nistan'ın tarihi Anev şehri seçilmiştir.
- Avrupa Komisyonu tarafından yapılan toplantıda 2024 yılı Yeşil Avrupa başkenti seçilen yer İspanya'nın Valencia adlı şehri olmuştur.
- İslam İşbirliği Teşkilatı, Özbekistan'ın Hiva şehrini 2024 yılının turizm kenti olarak ilan etmiştir. 2023 yılının turizm kenti ise Şanlıurfa'ydı.
- İslami Eğitim, Bilim ve Kültür Organizasyonu (ISESCO) tarafın-dan 2024 İslam Dünyası Kültür Başkenti ilan edilen şehir Azer-baycan'ın Şuşa şehri olmuştur.
- 2024-2028 yılları arasında ülkemizde 12. Kalkınma Planı uyu-lanacaktır.
- ABD'li nöroteknoloji şirketi Neuralink'in kurucusu Elon Musk, 30 Ocak'ta, ilk kez bir insana beyin çipinin yerleştirildiğini açık-ladı.
- Uluslararası Uzay İstasyonuna çıkan Türkiye'nin ilk astronotu Alper Gezeravcı Dünya'ya döndü. Bu özel uzay uçuşunun ismi "Axiom Mission 3 (Ax-3)"tür.
- Türkiye'nin ikinci astronotu Tuva Cihangir Ataseven 8 Haziran 2024 tarihinde uzaya gitti.
- 17 Şubat'ta Milli Uçak Gemisi konsept tasarım aşaması baş-ladı.
- 21 Şubat'ta Milli Muharip Uçak ilk uçuşunu gerçekleştirdi.
- 9 Mart'ta TEI'nin geliştirdiği Türkiye'nin ilk milli turbofan uçak motoru TF6000 ilk kez çalıştırıldı.
- 20-21 Mart'ta Dünya Takımlar Yürüyüş Şampiyonası Antal-ya'da düzenledi.
- 31 Mart'ta yerel seçimler gerçekleştirildi.
- 14 Nisan'da Fenerbahçe kadın basketbol takımı üst üste 2. kez EuroLeague Kadınlar şampiyonu oldu.
- 21 Nisan'da 2023-24 Sultanlar Ligi şampiyonu Fenerbahçe Opet oldu.
- 5 Mayıs'ta 2023-24 Kadınlar Süper Ligi şampiyonu Galatasa-ray oldu.
- 6 Mayıs'ta Milli Muharip Uçak ikinci test uçuşunu yaptı.
- 23 Mayıs'ta 2023-24 Türkiye Kupası şampiyonu Beşiktaş oldu.
- 26 Mayıs'ta Galatasaray, 2023-24 Süper Lig şampiyonu oldu.
- 29 Mayıs'ta Yunanistan'ın Atina şehrindeki Ayasofya Stadyu-mu'nda oynanan UEFA Avrupa Konferans 3. finalini Olympia-kos kazanmıştır.
- 8 Haziran'da Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası finalinde İspanya'yı 3-0 yenen Türkiye 3. kez Avrupa şampiyonu oldu.
- 21 Haziran'da 2024 FIVB Kadınlar Voleybol Milletler Ligi çeyrek finalinde Polonya'ya 3-2 yenilen Türkiye, FIVB Kadınlar Voley-bol Milletler Ligi tarihinde ilk kez yarı finalden önce elendi.
- 9 Temmuz'da Türkiye'nin ilk yerli ve millî haberleşme uydusu Türksat 6A SpaceX iş birliğiyle uzaya gönderildi.
- 3 Ağustos'ta Süper Kupa finalinde Galatasaray'ı 5-0 yenen Beşiktaş şampiyon oldu.
- 21 Ekim'de HÜRJET ilk süpersonik uçuşunu yaptı.
- 2027 Avrupa Oyunları'nın İstanbul'da düzenlenmesine karar verildi.
- Merkez Bankası Başkanlığına Fatih Karahan atandı.
- Anayasa Mahkemesi Başkanlığı görevine Kadir Özkaya seçildi.
- Yargıtay'ın yeni başkanı Ömer Kerkez oldu.
- Danıştay Başkanı Zeki Yiğit, 4 yıllık görev süresinin dolacak olması nedeniyle yapılan seçimde yeniden seçildi.
- Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde kullanılan yapay zekâ sistemle-rinin temel insan haklarına ve güvenliğine zarar vermeyecek şekilde işlemesi hedeflenen, dünyanın ilk "Yapay Zekâ Yasası" resmi gazetede yayımlanmasının ardından AB üyesi ülkelere 1 Ağustos'ta yürürlüğe girdi.
- Yazar Alev Alatlı hayatını kaybetti. Beyaz Türkler Küstüler, İşkenceci, Kadere Karşı Koy A.Ş. ve Nuke Türkiye gibi eserler vermiştir.
- Evet - Hayır yarışması ile hafızalara kazınan ünlü sunucu Erkan Yolaç hayatını kaybetti.
- Türk sinemasının en önemli isimlerinden yönetmen, senarist ve yapımcı Türker İnanoğlu hayatını kaybetti.

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ

TRABLUSGARP SAVAŞI (1911 - 1912)

Savaşın Sebepleri

- İtalya'nın sömürge elde etmek istemesi
- İtalya'nın Trablusgarp'ta bulunan petrolü ele geçirmek istemesi
- Trablusgarp'ın İtalya'ya yakın ve savunmasız olması
- İtalya'nın Roma İmparatorluğu'nu yeniden kurmak istemesi
- Osmanlı Devleti'nin güçsüz olması
- İtalya'nın Akdeniz Antlaşması'yla İngiltere ve Fransa'nın desteğini alması
- Savaş öncesinde İtalya ile Rusya arasında **Racconigi Antlaşması**'nin imzalanması

Savaşın Başlaması ve Gelişimi

- Hazırlıklarını tamamlayan İtalya, Trablusgarp'a yerleşen İtalyan vatandaşlarına kötü davranıldığını iddia ederek Osmanlı'ya savaş açıp Trablusgarp'ı işgal etti.
- Trablusgarp'ta askeri gücü yetersiz olan Osmanlı Devleti donanması zayıf olduğu için Trablusgarp'a deniz yoluyla yardım edemedi. Mısır'ı işgali altında bulunduran İngiltere'nin Osmanlı ordusunun bölgeden geçişine izin vermemesi nedeniyle de kara yoluyla bölgeye yardım yollayamamıştır. Osmanlı Devleti, İtalya'ya karşı yerli halkı örgütlemek için Trablusgarp'a subaylar (Mustafa Kemal, Enver Bey, Nuri Bey, Fethi Bey, Ali Çetinkaya) göndermiştir.
- Kıyafet ve kimlik değiştirerek gizlice Trablusgarp'a geçen bu subaylardan Mustafa Kemal, Gazeteci Şerif kimliğini kullanmıştır.

Savaşın Sona Ermesi

- Derne ve Tobruk'ta Mustafa Kemal, Bingazi'de Enver Bey İtalyanların ilerleyişini durdurmuştur.
- İtalya Osmanlı Devleti'ni barışa zorlamak için Balkan Savaşları'nın da çıkmasını fırsat bilerek On İki Ada ve Rodos'u işgal etmiş, Çanakkale Boğazı'nı kuşatmış Akabe ve Beyrut'u bombalamıştır.
- Bu gelişmeler üzerine Osmanlı barış istemek zorunda kalmış ve iki devlet arasında Uşi Antlaşması imzalanmıştır.

UŞİ ANTLAŞMASI (1912)

- Uşi Antlaşması ile Trablusgarp ve Bingazi İtalya'ya bırakıldı.
- Balkan Savaşları'nın çıkmasından dolayı On İki Ada ve Rodos Yunan tehlikesine karşı kısa süre için İtalya'ya bırakıldı (İtalya 1947 Paris Antlaşması ile bu yerleri Yunanistan'a bırakmıştır.).
- Trablusgarp dini yönden Osmanlı Devleti'ne bağlı kalacaktır.

Böylece Osmanlı, Trablusgarp ile kültürel bağlılığını korumak istemiştir ve halifelik siyasi alanda kullanılmıştır.

- Trablusgarp ve Bingazi'nin 1909'dan beri Duyun-u Umumiye'ye olan taksitlerini ve bölgede bulunan halife temsilcilerinin maaşlarını İtalya ödeyecektir.
- Diğer devletlerin onaylaması hâlinde İtalya kapitülasyonların kaldırılmasına karşı çıkmayacaktır.

Savaşın Sonuçları

- Osmanlı Devleti Kuzey Afrika'daki son toprak parçasını kaybetti (Trablusgarp).
- Mustafa Kemal Kolağası (Yüzbaşı) rütbesinden, Binbaşılığa yükseldi.
- Mustafa Kemal'in ilk askeri başarısıdır.
- Bu savaş Mustafa Kemal'in sömürgecilğe karşı ilk savaşıdır.
- Osmanlı Devleti'nin zayıflığı anlaşıldı.
- Dünya tarihinde uçak ilk kez bu savaşta kullanılmıştır.

BALKAN SAVAŞLARI

I. BALKAN SAVAŞI (1912 - 1913)

Savaşın Nedenleri

- Fransız İhtilali'yle yayılan milliyetçilik akımı
- Rusya'nın panslavist politikası
- Reval Görüşmeleri ile İngiltere'nin Rusya'yı Balkan politikasında serbest bırakması
- Balkan devletlerinin Osmanlı'yı Balkanlardan atmak istemesi
- Osmanlı Devleti'nin güçsüz durumda olması

Savaşın Başlaması ve Gelişimi

- Rusya'nın teşvikiyle Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ, Osmanlı Devleti'ne savaş açmıştır.
- 8 Ekim 1912'de Karadağ'ın saldırısıyla başlayan I. Balkan Savaşı'nda Osmanlı;
 - Ordunun siyasete karışması
 - Savaş öncesinde askerlerin bir kısmının terhis edilmesi
 - Dört cephede birden savaşıması
 - Silah, yiyecek, araç-gereç gibi konularda eksikliklerin olması

gibi nedenlerle yenildi.

- 30 Mayıs 1913'te Londra Antlaşması yapıldı. Antlaşmaya göre;
 - Osmanlı Devleti, Midye-Enez hattının batısında kalan toprakları Balkan devletlerine bırakacaktır.

KURTULUŞ SAVAŞI (MUHAREBELER DÖNEMİ)

DOĞU CEPHESİ

- Ermeniler Osmanlı'ya en son isyan eden millettir.
- Rusya'nın kışkırtmaları sonucu Ermeni Sorunu doğmuştur.
- Ermeni Sorunu ilk kez 1878 Berlin Anlaşması'yla ortaya çıkmıştır.
- I. Dünya Savaşı'nda Tehcir Yasası ile Ermeniler Suriye'ye ve Lübnan'a zorunlu göç ettirilmiştir.
- Wilson İlkeleri, Mondros Ateşkes'i ve Paris Barış Konferansı'nda Ermenilerle ilgili kararlar alınmıştır.
- Kurtuluş Savaşı'nda Ermenilerin olumsuz çalışmaları üzerine Doğu Cephesi Komutanı Kazım Karabekir komutasındaki 15. Kolordu'nun Ermenilere yönelik taarruz hareketine geçmesinin ardından Ermeniler Gümrü Antlaşması'nı imzalamak zorunda kalmıştır.

GÜMRÜ ANTLAŞMASI (3 ARALIK 1920)

- Bu antlaşma Kazım Karabekir tarafından imzalanmıştır.
- Türk birliklerin başarıları Ermenileri barış istemek zorunda bırakmıştır.
- Bu antlaşmayla; Aras Nehri ve Çıldır Gölü sınır kabul edildi. Kars, Kağızman, Kulp, Sarıkamış ve Iğdır Türklere verildi.
- Ermeniler Sevr Antlaşması'ndan vazgeçti ve Misakımillî'yi kabul etti.
- Ermenistan ister ise Türk tarafı siyasi ve askeri yardımda bulunabilecektir.
- TBMM'nin ilk antlaşmasıdır. TBMM'yi ve Misakımillî'yi tanıyan ilk devlet Ermenistan'dır.
- TBMM'nin siyasi ve askeri arenada ilk başarısıdır.
- Türkiye Devleti tabirinin kullanıldığı ilk antlaşmadır.

BATUM ANTLAŞMASI (23 ŞUBAT 1921)

- Çarlık Rusya'dan ayrılan Gürcistan ile yapılmıştır.
- Osmanlı Devleti'nin kötü durumundan faydalanan Gürcistan; Ardahan, Artvin ve Batum'u ele geçirmiştir.
- Türkiye tarafından Gürcistan'a Posof Harekatı düzenlenmiştir.
- İki devlet arasında yapılan Batum Antlaşması'na göre Ardahan, Artvin ve Batum Türk Devletine bırakılmıştır.
- Batum Antlaşması, Moskova Antlaşması ile geçerlilik kazanmıştır.

NOT

- Milli Mücadele Dönemi'nde Ankara'da büyükelçilik açan ilk ülke Gürcistan'dır.

GÜNEY CEPHESİ

- Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Urfa, Antep, Maraş İngilizler tarafından işgal edilmiştir.
- Fransa, Musul'daki petrolardan vazgeçince bu yöreler Fransa'ya devredilmiştir. Fransa buradaki emellerini gerçekleştirmek için Ermenileri kullanmıştır.
- **Güney Cephesi'nde Kuva-yı Milliye birlikleri halkla birlikte mücadele etmiştir. Güney Cephesi'ndeki komutanlar:** Yörük Salim Bey Maraş'ta; Yüzbaşı Ali Saip Bey Urfa'da; Topçu Kemal Bey, Piyade Yüzbaşı Osman Bey ile Yüzbaşı Ratip Bey Adana'da; Teğmen Said Bey ve Kılıç Ali Antep'te önemli hizmetler vermiştir.
- 11 Şubat 1920'de Maraş, 10 Nisan 1920'de Urfa, 20 Ekim 1921'de Antep, 5 Ocak 1922'de Adana düşmandan arındırılmıştır.
- I. Dünya Savaşı'nda gizli antlaşmalarla Batı Anadolu İtalya'ya verildiği halde Paris Barış Konferansı'nda İzmir ve çevresi Yunanlılara verilmiştir. Bu nedenle İtilaf Devletleri arasında görüş ayrılığı çıkmıştır.
- İtalya, Anadolu'da işgal ettiği yerleri II. İnönü Savaşı'nın kazanılmasıyla terk etme kararı almış, Sakarya Savaşı'nın kazanılmasından sonra tamamen terk etmiştir.
- 1921'de Antep'e "Gazi", 1973'te Maraş'a "Kahraman", 1984'te Urfa'ya "Şanlı" unvanları verilmiştir.

BATI CEPHESİ

DÜZENLİ ORDU (8 KASIM 1920)

Kurulma Sebepleri

- Sivas Kongresi'nden sonra Ali Fuat Paşa, Kuvay-ı Milliye birlikleri arasında uyumu ve düzeni sağlamak için Batı Cephesi'ne Umum Kuvay-ı Milliye komutanı olarak atandı.
- Ancak Kuvay-ı Milliye birliklerinin;
 - Başına buyruk hareket etmeleri
 - İhtiyaçlarını kanunlara aykırı sağlamaları
 - Askeri teknikten yoksun olmaları
 - Düşmanı durdurmada yetersiz kalmaları
 - Suçluları kendi yöntemleri ile cezalandırmaları

kaldırılmalarında etkili oldu.

- 16 Mayıs 1920'de Milli Savunma Bakanlığına bağlandı.
- 1920 yılı Ekim ayı sonlarında Ali Fuat Paşa emrindeki Kuva-yı Milliye birlikleriyle Yunan ordusuna karşı Gediz Taarruzu'nda bulundu. Ancak Ali Fuat Paşa kuvvetleri arasında yeterli iş birliğinin olmaması bu taarruzu başarısız kıldı. Bu gelişme üzerine Batı Cephesi Komutanlığına İsmet İnönü getirildi.
- İsmet İnönü'nün öncelikli görevi Kuvay-ı Milliye birliklerini düzenli orduya bağlamak oldu.

ATATÜRK'ÜN HAYATI

- Mustafa Kemal 1881 yılında Selanik'te doğdu. Annesi Zübeyde Hanım, babası Ali Rıza Efendi'dir.
- Baba tarafı Kocacık yörüklerinden, anne tarafı Konyar yörüklerindendir. Babası Ali Rıza Efendi gümrük muhafaza memurluğu yapmıştır. Annesi Zübeyde Hanım ticaretle uğraşan bir babanın kızıdır.
- Mustafa Kemal'in Fatma, Ahmet, Ömer, Makbule ve Naciye adında beş kardeşi vardır.
- Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk 10 Kasım 1938'de siroz hastalığından hayata veda etmiştir.
- Naaşı Dolmabahçe Sarayı'nda halkın ziyaretine açıldı. 20 Kasım'da Etnografya Müzesi'ne alındı. 1953'te Anıtkabir'e nakledildi.

Atatürk'ün Okuduğu Okullar

- Selanik Mahalle Mektebi (Geleneksel yöntemlerle eğitim yapan)
- Selanik Şemsi Efendi Okulu (Modern yöntemlerle eğitim yapan)
- Selanik Mülkiye Rüştiyesi
- Selanik Askeri Rüştiyesi (Askeri ve siyasi hayatının temelleri atıldı.)
- Manastır Askeri İdadisi (Türk tarihine ilgi duymaya başladı.)
- İstanbul Harp Okulu
- İstanbul Harp Akademisi

Atatürk'ün Yaptığı Görevler

- Şam 5. Ordu (Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ni kurdu.)
- Kolağası rütbesiyle Makedonya (İttihat ve Terakki'den ayrıldı.)
- III. Ordu'nun Selanik Tümeni Kurmay Başkanlığı
- Fransa'da düzenlenen Picardie Manevralarına katılması
- Sofya ataşemiliterliğine atanması
- Ordu Müfettişliği (1919)
- Temsilciler Kurulu Başkanı (1919)
- Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Başkanlığı (1919)
- Son Osmanlı Mebusan Meclisinde Erzurum Milletvekilliği (1920)
- Birinci TBMM'de Ankara Milletvekilliği (1920)
- Birinci TBMM Başkanlığı (1920)
- Başkomutanlık (1921)
- Cumhuriyet Halk Partisi Başkanlığı (1923)
- Cumhurbaşkanlığı (1923 -1938)

Atatürk'ün Eserleri

- Nutuk (En önemli yazılı eseridir. Nutuk 1919-1927 yılları arasındaki olayları anlatır. 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktım sözüyle başlar.)
- Tâbiye Meselesinin Halli ve Emirlerin Sureti Tahririne Dair Nesayih
- Takımın Muharebe Talimi
- Cumalı Ordugahı
- Tâbiye ve Tatbikat Seyahati
- Bölüğün Muharebe Talimi
- Vatandaş İçin Medeni Bilgiler (Manevi kızı Afet İnan ile hazırladı.)
- Geometri Ders Kitabı (İsimsiz yayımlandı.)
- Zabıt ve Kumandan ile Hasbihal

Atatürk'ün Unvan ve Nişanları

- **Gazilik:** Sakarya Savaşı sonrası TBMM tarafından verilmiştir.
- **İstiklal Madalyası:** 1923'te TBMM tarafından verilmiştir.
- **Başöğretmenlik:** Millet Mekteplerinde verdiği derslerden dolayı verilmiştir.
- **Atatürk Soyadı:** 1934'te Soyadı Kanunu'nun kabulü ile TBMM tarafından verilmiştir.

Atatürk'ü Etkileyen Düşünürler

- Voltaire
- J.J. Rousseau
- Namık Kemal
- Tevfik Fikret
- Ziya Gökalp
- Celal Nuri
- Mehmet Emin Yurdakul

Atatürk Dönemi Basın - Yayın Kuruluşları

- Minber
- İrade-i Milliye gazetesi (1919)
- Hakimiyet-i Milliye gazetesi (1920)
- Anadolu Ajansı'nın kurulması (1920)
- Ceride-i Resmiye gazetesi (Resmi gazete) (1920)
- Telsiz Telgraf Hakkında Kanun (1925)
- İstanbul ve Ankara radyolarının yayına başlaması (1927)
- Mardin gazetesi

DEĞERLER EĞİTİMİ

TEMEL KAVRAMLAR

DEĞER NEDİR?

- Toplumun varlığını sağlayan büyük çoğunluk tarafından benimsenmiş ortak davranış biçimlerini oluşturan, kaynağını eğitim, sosyal, ekonomik, psikolojik, dini, ahlaki sistemlerden alan bir davranış tarzıdır.

Değerlerin Özellikleri

- Toplumun çoğunluğunca benimsenmiştir.
- Davranışların, insanların ve olayların seçiminde ya da değişiminde etkili olan standartlardır.
- Kuşaktan kuşağa aktarılır.
- Toplumdan topluma ve aynı toplumda zamanla değişir.
- Bireylerin amaçlarına ulaşmada etkili olan davranış biçimleriyle ilişkilidirler.
- Aile, din gibi kurumlar güçlerini değerlerden alırlar.
- Davranışları yönlendirici bir etkiye sahiptirler.
- Taşıdıkları öneme göre kendi aralarında sıralanırlar.
- Eylemlerin ve durumların üzerindedir.
- Değerler, duygularla harmanlanmış inançlardır.
- Bireylerin amaçları ve amaca ulaşmada etkili olan davranış örüntüleriyle ilişkilidir.
- Özgül davranış ve durumların ötesindedirler.
- Bireylerin, olayların ve eylemlerin değişimini ve seçimini yönlendirirler.
- Sahip oldukları öneme göre de hiyerarşik bir yapıdadırlar.

Değerlerin Amaçları

- Toplumun sahip olduğu değerleri pekiştirmek
- Topluma sağlam/iyi karakterli bireyler kazandırmak
- Öğrencilerin gelişimsel düzeylerine uygun değerleri öğrenmelerini sağlamak
- Öğrencilerin öğrendikleri değerleri yaşamlarına yansıtma olanağı sağlamak
- Değerlerin aile ve çevre ile pekiştirilmesine olanak sağlamak

Değerlerin Temel İşlevleri

- Sosyal denetim ve baskı aracıdır.
- Onaylanmayan davranışların engellenmesinde etkilidir.
- Utanma ve suçluluk duygularının anlaşılabilmesine katkı sağlar.
- Bireylerin sosyal statülerini saptama araçlarındandır.
- İdeal düşünme, doğru davranma yollarını gösterir.

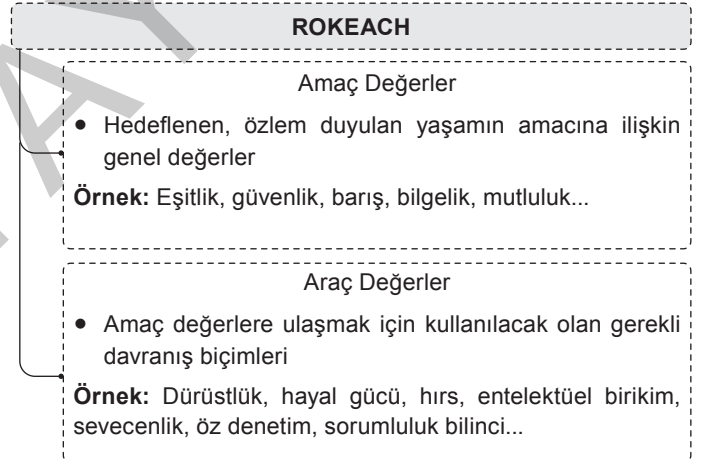
- İnsanların hareket ve düşüncelerini en iyi hangi yolla gösterebileceklerini kavramalarına yardımcı olur.
- Rollerin seçilmesine ve gerçekleştirilmesine kılavuzluk eder.
- Dayanışma aracıdır.
- Kişilerin dikkatini yararlı ve önemli olarak görülen maddi kültür nesneleri üzerinde yoğunlaştırır.

Sosyal Onay

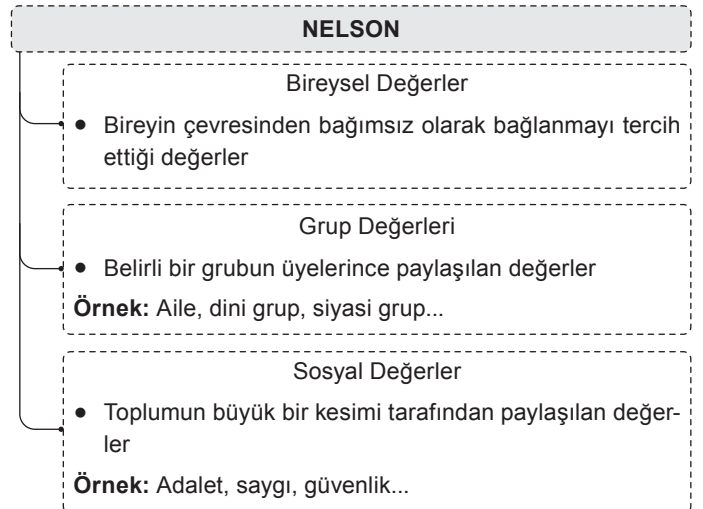
- Değerlerin ortaya çıkmasında en önemli unsur sosyal onay kavramıdır. Çünkü onaylanan davranış ilerleyen zamanlarda değere dönüşür ve bir süre sonra toplumsal yaşamda yerleşmeye başlar. Değişen koşullarla birlikte zaman içinde değerler de değişebilir. Değerlerin durağan değildir ve iki farklı toplumda kültürel, sosyoekonomik değişkenlere bağlı olarak farklı değer yargıları ortaya çıkabilir.

Değerlerin Sınıflandırılması

Rokeach'e Göre Değerler:

Nelson'a Göre Değerler:

EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ETİK

EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ETİK

TEMEL KAVRAMLAR

Etik

- Ahlaki olanın özünü ve temellerini araştıran bilim, insan davranışları ile ilgili problemleri inceleyen felsefe dalıdır.

Etik Karar Verme

- Birbiriyle çatışan alternatifler olduğu zamanlarda sistematik düşünerek ahlaki bakımdan en makul ve etik ilkelerle en uyumlu olanın tercih edilmesidir.

Etik Eğitimi

- Bireylerin davranışlarına ahlaki açıdan katkı sağlamak amacıyla verilen eğitimidir.

Etik Sapma

- Bireyin etik değerlere uygun olmayan seçeneği tercih etmesi durumudur.

Etik İhlali

- Mesleki davranışları düzenleyen kuralların çiğnenmesidir.

Etik İkilem

- Etik davranışların ve ilkelerin uygulanması sırasında herhangi bir anlaşmazlığın olduğu durumlarda ortaya çıkan durumdur.

Etik Farkındalık

- Etik ikilem durumlarında hangi tutum, davranış veya ilkenin benimseneceği konusunda karar verme becerisine sahip olmaktır.

Etik Sorumluluk

- Belirli bir alandaki/bağlamdaki standartlara göre etik değerleri tanıma ve bunlara göre hareket etme yeteneğidir.

Ahlak

- İnsanların sosyal hayatlarında uymak zorunda oldukları davranış kuralları olarak tanımlanır. Ahlaki kurallar toplumdan topluma değişebilir. Bazen aynı toplum içinde farklı ahlaki kurallar olabilir.

Erdem

- Bireyin dışsal kaynaklı herhangi bir baskıya maruz kalmadan gösterdiği özgün davranışlardır. Erdem kavramı; ölçülülük ve dengeli davranma, aşırı uçlarda yer almama, orta yolu tercih etme, ruhsal olgunluk gibi anlamları da kapsar.

Vicdan

- Bireyin kendi davranışlarını değerlendirmesini ve ahlaki olarak kendini dış etkilere bağlı olmaksızın yani kendiliğinden yargılamasını sağlayan içsel güçtür.

İyi

- Ahlak, din ve etiğin inceleme alanına giren “iyi” kavramı; muhtemel davranışlar arasında seçim yapma durumunda kalan bireyin tercih etmesi gereken davranışı ifade eder.

Norm

- Etik açıdan norm, bireyin davranışlarını değerlendirmede kullanılan ölçüt olarak tanımlanabilir. Ayrıca norm kavramı uyulması gereken kurallar anlamını da karşılamaktadır.

Karakter

- Bireyi başkalarından ayıran temel belirti, bireyin davranış biçimlerini belirleyen kendine özgü yapı şeklinde tanımlanabilir.

Değerler

- Bireyin hayatı boyunca çevreyle etkileşimi sonucunda ortaya çıkan davranışlarında ve ilişkilerinde üzerinde durduğu ve önem atfettiği ilkelere dir.

Etik Kodlar

- Kurumların misyonları doğrultusunda şekillenmiş karar ve eylemlerdir. Kurumların işleyişinde var olan düzenlemeler ve insan haklarına karşı uymak zorunda olduğu sorumluluklardır. Etik kodlar söz konusu kuruluşdaki tüm davranışları yöneten etik ilkeleri genel hatlarıyla ortaya koyar.

FELSEFİ YAKLAŞIMLARA GÖRE ETİK

Agapizm

Tüm ahlakın ana ilkesi ve kaynağı olarak sevgiyi yani “agape”yi gören felsefi anlayıştır. Dolayısıyla agapizmde evrensel ve mutlak etik ilkeler tek bir ana ilkeye indirgenebilir, düşüncesi hakimdir.

Hedonizm

Hayatın amacını haz almak ilkesine bağlayan felsefi anlayış olan hedonizme göre hayatın olduğu gibi etiğin de amacı hazdır. İnsan doğası gereği acıdankaçan ve hazzla yönelen bir varlık olduğundan hazzla ulaştırılan eylemler iyi ve doğrudur.

Nihilizm

Hiçbir şeyin bilinemeyeceği ve hiçbir şeyin var olmadığını savunur. Etik kuralları ve değerleri reddeder.

EĞİTİM BİLİMLERİ

EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİNİN KURAMSAL TEMELLERİ VE SÜREÇLERİ

YÖNETİM KURAMLARI VE YENİ YÖNETİM YAKLAŞIMLARI

Yönetim Kavramı

- Yönetim; önceden saptanmış işletme amaçlarına ulaşmada iş gücü, para, zaman, malzeme, makine ve yer kaynakları gibi girdilerin ekonomik, verimli ve etkin bir biçimde kullanılmasını sağlayarak çıktılara dönüştürülmesi için gereksinim duyulacak doğru, uygun ve uyumlu ortamın yaratılmasıdır.
- Yönetim faaliyetleri;
 - Amaca yöneliktir.
 - Grup faaliyetleridir.
 - İnsanlara yöneliktir.
 - İş bölümü ve uzmanlaşma faaliyetidir.
 - Koordinasyon faaliyetidir.
 - Yetki ve sorumluluk faaliyetidir.

Yönetimin Temel Fonksiyonları

Örgütsel Amaçlar

Planlama: Gelecekteki durumun bugünden şekillendirilmesidir. örgütteki her seviyede gerekli olan bir yönetim fonksiyonudur. gelecekteki olaylarla ilgilenmeyi gerektirir.

Örgütlenme: Örgütlemenin başarısı planın başarısına bağlıdır. Planlamada başarısızlık varsa örgütlenme fonksiyonu da başarılı olamaz.

Yönetim: Belirlenen amaçlara ulaşmak için diğerlerini etkilemek anlamına gelir. İnsan davranışları hakkında bilgi sahibi olmayı gerektirir.

Denetim: İşletmenin başarısını ölçmek yöneticilerin en temel işidir. Stratejik ve eylemsel planların başarısını ölçmek çok önemlidir.

Eğitim Yönetimi

- Yönetim biliminin kuramsal temellerinin eğitime uygulanmasıdır.

Yönetim Kuramları

KLASİK YÖNETİM KURAMLARI

- Bilimsel Yönetim Yaklaşımı (Taylor)
- Yönetim Süreçleri Yaklaşımı (Fayol)
- Bürokrasi Kuramı (Weber)

NEOKLASİK YÖNETİM KURAMLARI

- İnsan İlişkileri Yaklaşımı
- Davranışçı Yaklaşımlar

MODERN YÖNETİM KURAMLARI

- Sistem Yaklaşımı
- Durumsallık Yaklaşımı

POSTMODERN YÖNETİM KURAMLARI

- Kaynak Bağımlılığı Kuramı
- Örgütsel Ekoloji Kuramı
- İktisadi Örgüt Kuramları
- Yeni Kurumsal Kuram
- Eleştirel Yönetim Çalışmaları
- Postmodern Örgüt Kuramı

Klasik Yönetim Kuramları

- Yapısal ve süreçsel yönetim kuramları, örgütün yapısı ve süreçleri ile uğraştığı için mekanik, en eski kuramlar olduğu için de klasik adını alırlar.
- Klasik kuramlar;
 - Emir-komuta birliği
 - Yetkiye yetecek sorumluluk
 - Denetim alanı
 - Yetki devri
 - Uzmanlaşma
 - Görevin standartlaştırılması
 - Kararın merkezileştirilmesi
 - Görevlerin eş örnekleştirilmesi (Aynı işi yapan iş görenlerin görevlerinin birbirine denk olması)
 - Belirgin iş bölümü
 - İş gören özendirme (Para ya da makam yükseltme) ilkelelerine dayanır.

Bilimsel Yönetim Yaklaşımı (Taylor)

- Öncüsü Frederick Taylor'dır.
- Adını, Taylor'ın 1911'de yayımladığı Bilimsel Yönetimin İlkeleri adlı kitabından alır.
- Kuramın amacı, tek tek her iş görenin performansını artırarak örgütün verimliliğini yükseltmektir.
- İş görenler, örgütsel amaçlardan sapmayan programlanmış kişiler gibi algılanır.

MEVZUAT

1982 ANAYASASI'NA GİRİŞ

GENEL ESASLAR

- **Madde 1: Devletin şekli:** Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.
- **Madde 2: Cumhuriyetin nitelikleri:** Türkiye Cumhuriyeti toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir.
- **Madde 3: Devletin bütünlüğü, resmi dili, bayrağı, milli marşı ve başkenti:** Türkiye Devleti, ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir. Bayrağı, şekli kanunla belirtilen beyaz ay yıldızlı al bayraktır. Milli marşı İstiklal Marşı'dır. Başkenti Ankara'dır.
- **Madde 4:** Anayasa'nın ilk üç maddesi değiştirilemez. Değiştirilmesi teklif dahi edilemez.
- **Madde 5:** Devletin temel amaç ve görevleri
- **Madde 6:** Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. Egemenliğin kullanılması hiçbir suretle bir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz.
- **Madde 7:** Yasama yetkisi Türk milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir.
- **Madde 8:** Yürütme görevi ve yetkisi Cumhurbaşkanı tarafından Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.
- **Madde 9:** Yargı yetkisi Türk milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce yerine getirilir.
- **Madde 10: Kanun önünde eşitlik:** Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.
- Devlet, bu eşitliğin yaşama geçirilmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı yorumlanamaz. Yaşlılar, çocuklar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.
- **Madde 11: Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü:** Kanunlar Anayasa'ya aykırı olamaz. Anayasa hükümleri tüm kişi ve kurumları bağlayıcıdır.

TEMEL HAK VE ÖDEVLER

Genel Hükümler

Temel Hak ve Hürriyetlerin Niteliği: Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.

Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanması

Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın özüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.

Temel hak ve hürriyetlerin kötüye kullanılmaması

Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbirisi, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve lâik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz.

Anayasa hükümlerinden hiçbirisi, Devlete veya kişilere, Anayasayla tanınan temel hak ve hürriyetlerin yok edilmesini veya Anayasada belirtilenden daha geniş şekilde sınırlandırılmasını amaçlayan bir faaliyette bulunmayı mümkün kılacak şekilde yorumlanamaz.

Bu hükümlere aykırı faaliyette bulunanlar hakkında uygulanacak müeyyideler, kanunla düzenlenir.

Temel Hak ve Hürriyetlerin Durdurulması

Savaş, seferberlik veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir.

Çekirdek Alana Dokunma Yasağı

- 1982 Anayasası'nda dokunulmayacak temel hak ve özgürlükler vardır. Anayasamıza göre bu çekirdek alana olağanüstü hallerde ve savaş halinde bile dokunulamaz. Bunlar;
- Yaşama hakkı
- Kişinin maddi ve manevi varlığının bütünlüğü
- Din, vicdan, düşünce ve kanaati açıklamaya zorlanmama
- Suç ve cezaların geçmişe yürütülememesi
- Suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimsenin suçlu sayılamaması (Masumiyet karinesi)

YARGI

- Yargı bağımsız ve tarafsız mahkemelerin hukuki uyumsuzlukları ve hukuka aykırılık iddialarını kesin olarak karara bağlama yetkisi olarak tanımlanır.
- 1982 Anayasası'nın 9. maddesine göre yargı yetkisi Türk milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.

Mahkemelerin Bağımsızlığı

- Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler.
- Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Mahkemelerin kuruluşu

- Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir.

NOT

- Sayıştay ile Hâkimler ve Savcılar Kurulu (HSK) yüksek mahkeme değildir.

ANAYASA MAHKEMESİ

Anayasa Mahkemesi 15 üyeden oluşur. 3 üyeyi TBMM, 12 üyeyi Cumhurbaşkanı seçer.

TBMM Genel Kurulu

- **2 üyeyi:** Sayıştay genel kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından, her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden gizli oylamayla seçer.
- **1 üyeyi:** Baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday içinden yapacağı gizli oylamayla seçer.

Cumhurbaşkanı

- **3 üyeyi:** Yargıtay genel kurulunca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden seçer.
- **2 üyeyi:** Danıştay genel kurulunca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden seçer.

- **3 üyeyi:** En az ikisi hukukçu olmak üzere Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden seçer.
- **4 üyeyi:** Üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından seçer.
- Anayasa Mahkemesine üye seçilebilmek için, kırk beş yaşını doldurulmuş olması kaydıyla; yükseköğretim kurumları öğretim üyelerinin profesör veya doçent unvanını kazanmış, avukatların en az yirmi yıl fiilen avukatlık yapmış, üst kademe yöneticilerinin yükseköğrenim görmüş ve en az yirmi yıl kamu hizmetinde fiilen çalışmış, birinci sınıf hâkim ve savcılar adaylık dahil en az yirmi yıl çalışmış olması şarttır.
- Anayasa Mahkemesi üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile dört yıl için bir başkan ve iki başkan vekili seçilir. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

Anayasa Mahkemesi Üyelerinin Görev Süresi ve Üyeliğin Sona Ermesi

- Anayasa Mahkemesi üyeleri on iki yıl için seçilirler.
- Bir kimse iki defa Anayasa Mahkemesi üyesi seçilemez.
- Anayasa Mahkemesi üyeleri altmış beş yaşını doldurunca emekliye ayrılırlar.

Anayasa Mahkemesinin Görev ve Yetkileri

- Anayasa Mahkemesi, kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün Anayasaya şekil ve esas bakımından uygunluğunu denetler ve bireysel başvuruları karara bağlar. Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler.
- Olağanüstü hallerde ve savaş hallerinde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz.
- Şekil bakımından denetleme, Cumhurbaşkanınca veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin beşte biri tarafından istenebilir. Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren on gün geçtikten sonra, şekil bozukluğuna dayalı iptal davası açılmaz.
- Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.
- Bireysel başvuruda, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz.
- Anayasa Mahkemesi bazı kamu görevlilerini Yüce Divan sıfatıyla yargılar.

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU

BÖLÜM 6

KISIM - I Genel Hükümler

BÖLÜM: 1

Kapsam, Amaç, Temel İlkeler, İstihdam Şekilleri

Kapsam: –Madde 1

Soru 1: Hangi kurumlarda çalışan memurlar hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uygulanır?

Cevap 1: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu Genel ve Katma Bütçeli Kurumlar, İl Özel İdareleri, Belediyeler, İl Özel İdareleri ve Belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunlarla kurulan fonlarda, kefalet sandıklarında veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde çalışan memurlar hakkında uygulanır.

Soru 2: Hangi görevlerde çalışanlar özel kanunların hükümlerine tabidir?

Cevap 2: Anayasa Mahkemesi üye ve yedek üyeleri ile rapor-törleri; hakimlik ve savcılık mesleklerinde veya bu mesleklerden sayılan görevlerde bulunanlar, Danıştay ve Sayıştay meslek mensupları ve Sayıştay savcı ve yardımcıları, Üniversitelerin, İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinin, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin, Devlet Güzel Sanatlar Akademilerinin, Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün öğretim üye ve yardımcıları, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri, Genelkurmay Mehtaran Bölüğü Sanatkarları, Devlet Tiyatrosu ile Devlet Opera ve Balesi ve Belediye Opera ve tiyatroları ile şehir ve belediye konservatuvar ve orkestralarının sanatkar memurları, uzman memurları, uygulatıcı uzman memurları ve stajyerleri; Spor-Toto Teşkilatında çalışan personel; subay, ast-subay, uzman jandarma, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erler ile Emniyet Teşkilatı mensupları özel kanunları hükümlerine tabidir.

Amaç: –Madde 2

Soru 3: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun amacı nedir?

Cevap 3: Bu kanun, Devlet memurlarının hizmet şartlarını, niteliklerini, atanma ve yetiştirilmelerini, ilerleme ve yükselmelerini, ödev, hak, yüküm ve sorumluluklarını, aylıklarını ve ödeneklerini ve diğer özlük işlerini düzenlemeyi amaçlar.

Soru 4: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda Yönetmeliklerin yürürlüğe konulması konusunda kim yetkilidir?

Cevap 4: Bu kanunda öngörülen yönetmelikler Cumhurbaşkanınca yürürlüğe konulur.

Temel ilkeler: –Madde 3

Soru 5: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun temel ilkeleri nelerdir?

Cevap 5: Bu kanunun temel ilkeleri sınıflandırma, kariyer ve liyakat ilkeleridir.

Soru 6: Sınıflandırma ilkesi nedir?

Cevap 6: Devlet kamu hizmetleri görevlerini ve bu görevlerde çalışan Devlet memurlarının görevlerin gerektirdiği niteliklere ve mesleklerle göre sınıflara ayırmaktır.

Soru 7: Kariyer ilkesi nedir?

Cevap 7: Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır.

Soru 8: Liyakat ilkesi nedir?

Cevap 8: Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır.

İstihdam şekilleri: –Madde 4

Soru 9: Kamu hizmetleri kimlerin eliyle gerçekleştirilir?

Cevap 9: Kamu hizmetleri, memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gerçekleştirilir.

Soru 10: Kimler memur olarak sayılır?

Cevap 10: Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu Kanunun uygulanmasında memur sayılır.

Soru 11: Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan projeler için neden sözleşmeli personel istihdam edilir?

Cevap 11: Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hallere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde, mali yılla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileri olarak sözleşmeli personel istihdam edilir.

3071 DİLEKÇE HAKKININ KULLANILMASINA DAİR KANUN

BÖLÜM 8

Amaç: –Madde 1

Soru 1: Türkiye Büyük Millet Meclisine ve yetkili makamlara başvurma hakkı nedir?

Cevap 1: Türk vatandaşlarının ve Türkiye’de ikamet eden yabancıların kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine ve yetkili makamlara yazılı olarak başvurma hakları vardır. Bu hak, 2/1/2003 tarihli 4778 sayılı Kanunun amacını oluşturmaktadır. Bu hak, Türkiye’de yaşayan her bireyin devletle ilgili sorunlarını çözmek için kullanabileceği önemli bir araçtır.

Soru 2: Türkiye’de ikamet eden yabancıların dilek ve şikayetlerini iletmek için hangi kanuna başvurabilirler?

Cevap 2: Türkiye’de ikamet eden yabancılar, kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetlerini Türkiye Büyük Millet Meclisine ve yetkili makamlara yazılı olarak başvurarak iletebilirler. Bu hak, Türk vatandaşlarının yanı sıra yabancıların da kullanabileceği bir hak olarak 2/1/2003 tarihli 4778 sayılı Kanun tarafından düzenlenmiştir. Bu nedenle, yabancılar da Türkiye’de yaşadıkları sürece devletle ilgili sorunlarını çözmek için bu kanuna başvurabilirler.

Kapsam: –Madde 2

Soru 3: Hangi başvurular 2/1/2003 tarihli 4778 sayılı Kanun kapsamındadır?

Cevap 3: 2/1/2003 tarihli 4778 sayılı Kanun, Türk vatandaşları ve Türkiye’de ikamet eden yabancılar tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi ile idari makamlara yapılan dilek ve şikayetler hakkındaki başvuruları kapsar. Yani, bu kanun, vatandaşların veya yabancıların devletle ilgili sorunlarını çözmek için Türkiye Büyük Millet Meclisi veya idari makamlara yazılı olarak yaptıkları başvuruları düzenlemektedir.

Dilekçe Hakkı: –Madde 3

Soru 4: Hangi kişiler 2/1/2003 tarihli 4778 sayılı Kanun’dan yararlanabilirler?

Cevap 4: 2/1/2003 tarihli 4778 sayılı Kanun, Türk vatandaşları ve Türkiye’de ikamet eden yabancılar tarafından yapılan başvuruları kapsar. Bu nedenle, bu kanundan Türkiye’de yaşayan herkes yararlanabilir. Yabancılar da dahil olmak üzere, Türkiye’de ikamet eden herkes, devletle ilgili sorunlarını çözmek için Türkiye Büyük Millet Meclisi veya idari makamlara yazılı olarak başvurabilir ve bu haklarını bu kanun kapsamında kullanabilirler.

Soru 5: Hangi kişiler dilekçe hakkında yararlanabilirler?

Cevap 5: Türk vatandaşları ve Türkiye’de ikamet eden yabancılar, kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi ve yetkili makamlara yazılı olarak başvurma hakkına sahiptirler. Ancak, yabancıların bu haktan yararlanabilmeleri için karşılıklılık esasına göre hareket edilmesi ve dilekçelerinin Türkçe olarak yazılması gerekmektedir.

Soru 6: Hangi tür konular hakkında dilekçe hakkı kullanılabilir?

Cevap 6: Dilekçe hakkı, Türk vatandaşlarının ve Türkiye’de ikamet eden yabancıların kendileriyle veya kamu ile ilgili her türlü dilek ve şikayetleri hakkında kullanılabilir. Bu konular arasında, kamu hizmetleri, insan hakları ihlalleri, vergi veya gümrük işlemleri, haksız rekabet, yolsuzluk veya diğer yasa dışı faaliyetler gibi birçok farklı konu yer alabilir. Ancak, dilekçe hakkının kullanılabilmesi için başvurunun Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili makamlarca incelenmesi ve uygun görülmesi gerekmektedir.

Dilekçede Bulunması Zorunlu Şartlar: –Madde 4

Soru 7: Dilekçe sahibi bir başvuru yaparken hangi bilgileri dilekçede bulundurmak zorundadır?

Cevap 7: Dilekçe sahibinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili makamlara verdiği dilekçelerde, adı-soyadı ve imzası ile birlikte iş veya ikametgâh adresi yer almak zorundadır. Bu bilgilerin dilekçede yer alması, başvurunun kaynağının tespit edilmesi ve ilgili makamların başvuruyu doğru bir şekilde değerlendirebilmesi için önemlidir. Ayrıca, başvuru sahibinin kimlik bilgilerinin doğruluğu ve başvurunun gerçek kişi tarafından yapıldığına dair güvence sağlamaktadır.

Gönderilen Makamda Hata: –Madde 5

Soru 8: Dilekçe konusuyla ilgili olmayan bir idari makama verildiğinde ne yapılır?

Cevap 8: Dilekçe konusuyla ilgili olmayan bir idari makama verildiğinde, bu makam yetkili idari makama gönderilir ve ayrıca dilekçe sahibine de bilgi verilir. Bu sayede, başvurunun doğru bir şekilde ilgili makamlara iletilmesi ve işleme alınması sağlanır.

BÖLÜM: 1

Mülki İdare Bölümlerinin Kuruluşları

Madde 1

Soru 1: Türkiye'deki idari yapı nasıl oluşmaktadır?

Cevap 1: Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından coğrafya durumuna, iktisadi şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere; iller ilçelere ve ilçeler de bucaklara bölünmüştür. Bu bölünme sayesinde Türkiye'de idari yapı oluşturulmuştur.

Madde 2

Soru 2: Hangi durumlarda bir köy veya kasaba başka bir il ve ilçeye bağlanabilir?

Cevap 2: Bir köy veya kasabanın başka bir il ve ilçeye bağlanması durumunda, il ilçe ve bucak sınırlarının ve bucak adlarının değiştirilmesi için Cumhurbaşkanı onayı gereklidir.

Soru 3: İl ve ilçe kurulması veya kaldırılması nasıl yapılır?

Cevap 3: İl ve ilçe kurulması, kaldırılması, merkezlerinin belirtilmesi, adlarının değiştirilmesi, bir ilçenin başka bir il'e bağlanması kanun ile yapılır.

BÖLÜM: 2

İl İdaresi

Madde 3

Soru 4: Hangi il idaresi esasına dayanır?

Cevap 4: İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır.

Soru 5: İl genel idare teşkilatı nasıl düzenlenir?

Cevap 5: İllerde genel idare teşkilatı il, ilçe ve bucak bölümlerine uygun olarak düzenlenir.

Soru 6: Birden çok il içine alan çevrede hangi hizmetler için kuruluşlar meydana getirilebilir?

Cevap 6: Belli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, birden çok il içine alan çevrede, bu hizmetler için yetki genişliğine sahip kuruluşlar meydana getirilebilir.

Madde 4

Soru 7: Hangi memurlar il idare şube başkanının emri altındadır?

Cevap 7: İl teşkilatının her birinin başında bulunanlar il idare şube başkanlarıdır ve bunların emri altında çalışanlar ilin ikinci derecede memurlarıdır.

Soru 8: Kim il genel idaresinin başı ve merciidir?

Cevap 8: İl genel idaresinin başı ve mercii, ilin valisidir.

Soru 9: Hangi kamu kuruluşları bu madde hükmünden müstesnadır?

Cevap 9: Hakimler Kanunu ile İcra ve İflas Kanununda yazılı yargıç, Cumhuriyet savcısı ve yargıç sınıfında bulunanlarla bu kanunlarda yazılı adalet memurları, askeri birlikler, askeri fabrika ve müesseseler, askerlik daire ve şubeleri bu madde hükmünden müstesnadır.

Madde 5

Soru 10: İllerde vali muavinleri ne iş yaparlar?

Cevap 10: İllerde vali muavinleri, valilerin tayin ve tesbit ettiği işlerde yardımcılık yaparlar ve valinin bulunmadığı zamanlarda vekilliklerini üstlenirler. Ayrıca valiliğin yazı işlerinin düzenlenmesinden de sorumludurlar.

Soru 11: Bir ilde vali muavini olarak çalışan bir kişi, valinin yokluğunda hangi görevi üstlenebilir?

Cevap 11: Bir ilde vali muavini olarak çalışan bir kişi, valinin yokluğunda vekillikini üstlenebilir ve valinin görevlerini yerine getirebilir. Bu nedenle valinin yokluğunda ilin idaresinden sorumlu olur.

İl Memurlarının Tayin Usulü: –Madde 8

Soru 12: Hangi memurların tayin ve tahvilleri il idare şube başkanlarının inhası üzerine valiler tarafından yapılır?

Cevap 12: Belirtilen fıkralardan (A, B) dışında kalan il merkez teşkilatına bağlı memurların tayin, nakil ve tahvilleri ilgili idare şube başkanının inhası ile valiler tarafından yapılır.

Soru 13: Hangi meslek, fen ve uzmanlık kadrolarına dahil görevler, ilçe idare şube başkanı sıfatını haiz olanlarla il merkezinde tayin edilir?

Cevap 13: Meslek, fen ve uzmanlık kadrolarına dahil görevlerden ilçe idare şube başkanı sıfatını haiz olanlarla il merkezinde Devlet gelir, giderlerinin ve mallarının tahakkuk, tahsil, ödeme ve idaresiyle ilgili ikinci derecedeki müdürler, şube şefleri ve kontrol memurları, nakit muhasipleriyle, lise, orta ve o derecelerdeki okul müdür ve öğretmenleri, hastaneler mütehassıs hekimleri, Bakanlıklar veya tüzelkişiliği haiz genel müdürlükler tarafından tayin edilir.

Soru 14: Yolluk ödenekleri ne zaman gönderilir ve kim tarafından gönderilir?

Cevap 14: Tayin, nakil ve tahviller için gereken yolluk ödenekleri bütçe yılı başında ilgili Bakanlık veya genel müdürlüklerce valiler emrine gönderilir.

Valiliklerin Hukuki Durumları, Görev ve Yetkileri –Madde 9

Soru 15: Valilerin hangi görevi, ilde Cumhurbaşkanı'nın temsilcisi ve idari yürütme vasıtası olarak tanımlanmaktadır?

Cevap 15: İlin genel idaresinden Cumhurbaşkanı'na karşı sorumluluk.

I. KISIM

Cumhurbaşkanlığı Makamı

Milli Eğitim Bakanlığı: –Madde 301

Soru 1: Milli Eğitim Bakanlığı'nın görevleri nelerdir?

Cevap 1: Milli Eğitim Bakanlığı'nın görevleri, okul öncesi, ilk ve orta öğretim çağındaki öğrencileri bedenî, zihnî, ahlakî, manevî, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştiren ve insan haklarına dayalı toplum yapısının ve küresel düzeyde rekabet gücüne sahip ekonomik sistemin gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırlayan eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak, güncellemek; öğretmen ve öğrencilerin eğitim ve öğretim hizmetlerini bu çerçevede yürütmek ve denetlemek olarak belirlenmiştir.

Soru 2: Milli Eğitim Bakanlığı'nın amacı nedir?

Cevap 2: Milli Eğitim Bakanlığı, okul öncesi, ilk ve orta öğretim çağındaki öğrencilerin bedenî, zihnî, ahlakî, manevî, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştirilmesini sağlayarak, insan haklarına dayalı toplum yapısının ve küresel düzeyde rekabet gücüne sahip ekonomik sistemin gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırlayan eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak, güncellemek; öğretmen ve öğrencilerin eğitim ve öğretim hizmetlerini bu çerçevede yürütmek ve denetlemek amacını taşımaktadır.

Soru 3: Milli Eğitim Bakanlığı, hangi öğrencilerin gelişimine odaklanır?

Cevap 3: Milli Eğitim Bakanlığı, okul öncesi, ilk ve orta öğretim çağındaki öğrencilerin bedenî, zihnî, ahlakî, manevî, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştirilmesine odaklanır.

Soru 4: Milli Eğitim Bakanlığı'nın hangi görevleri arasında özel yetenekli öğrencilerin eğitimi de yer almaktadır?

Cevap 4: Milli Eğitim Bakanlığı'nın görevleri, Madde 301'de belirtilmektedir. Bu görevler arasında özel yetenekli öğrencilerin eğitim ve öğretimi de yer almaktadır. Madde 301'e göre, Milli Eğitim Bakanlığı özel yetenek sahibi kişilerin bu niteliklerini koruyucu ve geliştirici özel eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak ve uygulanmasını koordine etmekle sorumludur. Bakanlık, özel yetenekli öğrencilerin potansiyellerini tam olarak geliştirebilecekleri eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanması için çalışmalar yürütmektedir. Bu amaçla, özel yetenekli öğrencilerin tespiti, sınıflandırılması, eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanması ile ilgili çalışmalar yürütülmektedir.

Teşkilat: –Madde 302

Soru 5: Milli Eğitim Bakanlığı'nın kaç teşkilatı bulunmaktadır?

Cevap 5: Milli Eğitim Bakanlığı'nın üç teşkilatı bulunmaktadır. Bu teşkilatlar merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatlarıdır.

Soru 6: Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak çalışan bir öğretmen, yurt dışı teşkilatında görev almak istemektedir. Bu durumda öğretmenin hangi teşkilata başvurması gerekmektedir?

Cevap 6: Öğretmenin yurt dışı teşkilatında görev almak istemesi durumunda, Milli Eğitim Bakanlığı'nın yurt dışı teşkilatına başvurması gerekmektedir. Bakanlık, merkez ve taşra teşkilatlarının da yer aldığı üç tane teşkilattan oluşmaktadır ve yurt dışı teşkilatı da bu üç teşkilattan biridir. Yurt dışı teşkilatına başvurması gerekmektedir.

Hizmet birimleri: –Madde 303

Soru 7: Milli Eğitim Bakanlığı'nın hizmet birimleri nelerdir?

Cevap 7: Milli Eğitim Bakanlığı'nın hizmet birimleri şunlardır:

- Temel Eğitim Genel Müdürlüğü,
- Ortaöğretim Genel Müdürlüğü,
- Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü,
- Din Öğretimi Genel Müdürlüğü,
- Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü,
- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü,
- Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü,
- Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü,
- Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü,
- Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü,
- Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü,
- Personel Genel Müdürlüğü,
- Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü,
- Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü,
- Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü,
- İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğü,
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı,
- Teftiş Kurulu Başkanlığı,
- Strateji Geliştirme Başkanlığı,
- Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği,
- Özel Kalem Müdürlüğü.

Soru 8: Hangi hizmet birimi eğitim ve öğretimin teknoloji ile desteklenmesine yönelik faaliyetlerden sorumludur?

Cevap 8: Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü eğitim ve öğretimin teknoloji ile desteklenmesine yönelik faaliyetlerden sorumludur.

Sınırsız Deneme
5500+ Soru

- Deneme Sınavı oluşturabilir, Sistem Denemeleri çözebilir, Türkiye Geneli Canlı Deneme Sınavlarına katılabilirsiniz. (Tüm sorular çözümlüdür)
- Konulara göre karışık soru çözebilir, karışık soru çözebilir, yanlış sorularınızı tekrar çözebilir, soruları favorilere ekleyebilir, ders notlarına çalışabilirsiniz.
- Konulara göre soru istatistiklerine, Deneme sınavı istatistiklerine günlük, haftalık, aylık rapor alabilirsiniz.

Sınav
Ekranı

Sınavlar

Özellikler

İletişim

SSS

YNTM

Arama

Mehmet

EKYS

**Müdür ve
Müdür Yardımcılığı Sınavı**

Kayıtları Başladı...

62

KURUM SINAVI

28K+

MEVCUT SORU

1417

MEVCUT KULLANICI

Güncel Sınavlar

Şu anda aktif olan Görevde Yükselme Sınavları

Tümünü Gör

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı EKYS
Müdür ve Müdür Yardımcılığı Sınavı

İncele

Satın Al

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Yurt
Dışında Görevlendirilecek
Öğretmenleri Seçme Sınavı

İncele

Satın Al

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi
Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 20 33 | WhatsApp: 0 505 925 57 81
www.editoryayinevi.com | bilgi@editoryayinevi.com

9 786052 805527